

LBRIS

We know
books

BOGDAN GHIU

MOBILIZARE

TACT
EDITURA

la confruntări cu faptele, la încercări și teste experimentale, dar la scara unu pe unu, să ne expunem provocându-i să se expună, adevărul nu apare, nu re-iese decât prin expunere, în afară, prin spațierea și arhitecturarea adevărului, adevărul ca expunere și înfruntare, *curajul adevărului*.

Suntem în decalaj. Depinde numai de noi, scuturându-ne de noi înșine (pentru a ne trezi), adică în primul rând primenindu-ne resursele (atât concepțiile explicite, cât și schemele implicite), să anulăm acest decalaj impus, și poate chiar să sperăm să propunem altul, al nostru, dar pentru toți (progresist, prin urmare).

Măcar din mândrie.

Să nu ne credem mai buni, prea buni pentru lumea asta, să acceptăm (umil, realist) *lupta*. Niciun război nu poate fi câștigat fără luptă. Or, noi (care „noi”? unul de reinventat), acum, nu luptăm. Nici măcar nu ne plângem, nu scheunăm, nu scâncim – nu urlăm.

(Tăcem în speranța că alții, deja stigmatizați, însemnați, vor fi, și de data aceasta, ținta, și că „noi,ăștia”, albi fiind – blonzi și „blonziți”, dar nu galbeni – vom scăpa.)

CUPRINS

CINISM CONTRA CINISM, SPECTACOL CONTRA SPECTACOL:
ECONOMIA SACRIFICIALĂ A ADEVĂRULUI (AZI) / 11

II

În ce ordine să ne temem? Reziliență *versus* rezistență / 21 – Alegeri „europene” – Salman Rushdie mai are un ochi! / 25 – S-au jucat cu focul, și au dat foc la țară. Jurnal de dezastru (din refugiu interior) / 28 – Pentru constituționalizarea apartenenței României la Uniunea Europeană și la structurile euroatlantice. Ontologia alegerilor (jurnal de ghetou) / 35 – Da, Ana Blandiana / 40 – GloVOT: Disonanța colectivă, rebeliunea bulei, pompierii piromani / 40 – Bătălia pentru realitate și irealitatea performativă: Imposibila suveranitate / 50 – Revoluția 35: de la sfârșitul istoriei la vandalizarea politicului și a societății / 53 – SUVeranism. Lanțul de putere / 58 – Urări în fața urii (Paradoxul lui Bevan) / 60 – Condescendența adevărului și traducerea publică: Să aflăm împreună (Cartea întâi) / 62 – A(-)tac (Mâini pe pereți în peșteri adânci) (Lumea-graniță, realitatea-ghetou) (Comunicare prin semne de punctuație) / 66 – Regresie contra regresie, expunerea pentru adevăr (o mobilizare a lui Michel Foucault) / 69 – Trăiască Trump. Înapoi la avangarde (Un neo-retromanifest) / 73 – Împotriva sălbaticilor atomici, încă o amuletă la cingătoare: Adevărul-ordalie (de luptă) / 76 – Faraonul și piramida. Șanțuri și palisade. Silex / 80 – „Postadevăr” și preistorie: Adevăr ordalic și adevăr hoplitic / 83 – Marte eclipsează îmbălsămează Pământ (Emblemă: Mars Musk Mask) / 86 – Povestea nopții de azi (Etnobotanica adevărului; stăpânii închipuiți și cei adevărați) / 88 – Abuzarea democrației și adevărul adevărului (Curaj contra rezonanță

narcisică) / 91 – Indianul european (Începutul poemului) / 95 – Limba ființei: *We're fired!* / 96 – Nomadul băștinăș Metafora Panoplia / 97 – Dilema Europei, la mijloc de *rogue states* / 99 – Marea încercare, marea ocazie: Încă un efort! *Repair America!* / 102 – Drujba, sau tragedia adevărului (A tăia în carne vie cuvintele de lucruri) / 105 – Cu stânga aperi, cu dreapta ataci: Societatea de urgență împotriva hipnocrăției... / 108 – Pe drum cu Walter Benjamin / 111 – Orașul permeabil. Pentru o dezetașezare a lumii / 113 – Răsturnarea Universității: Noaptea istorică a morților politici vii și a ideilor lor ucigătoare / 116 – Hipnocrăția, puterea creatoare, actualizarea arhaicului / 118 – Treji, cu Luminile intelectului aprinse. Iletrați, iliberali, inumani. Triunghiul crimei / 123 – Sclavii adevărului: Cata-clisma și contracriza. Asasinarea timpului / 127 – Terato-logica: Gândirea infamă (Marea anestezie) / 131 – Lumea în care agonizăm / 133 – Nu, nu. Pluta Meduzei / 137 – Pe băjbâite Încercând să ghicesc să nimeresc realitatea (Contra-zazen social) / 138 – *Awake (not asleep)*. Sub-veranism și sub-veritate / 140 – Rana de ieșire: România meteorică / 144 – La zi. la zi! / 149 – La oglindă: IA despre IA (în stilul – sau genul – meu). Metanarcisism / 150 – Carnea freatică / 153 – Răpirea României (Întoarcerea armelor împotriva noastră) / 155 – Contracriza pe fond de război total: România nu a căzut. Țara-front și membrană / 158 – Proiect (de) Mobilizare (Răspunsuri la regresul prin hiperdezvoltare și la fatalismul exultant) / 162 – Eolienele strică peisajul? Omul (redus) estetic / 165 – 15 august 2025: Zi neagră, noapte albă / 168 – Asaltul asupra realității. Recunoașterea / 169 – Neoliberalism și extrema dreaptă... / 170 – Minoritari, popoare de hârtie. Viul, artele-mediu / 173 – Partea blestemată (Fiara și bestia, capcană pentru om, ofrandă dușmanului) (neofabulă) / 174 – Poem după / 176

Trilogia Maidaneză (Kiev 2014): Emoția exactă și falsă gândire politică / 177 – Ucraina pe față, Ukraine de sub frunte / 180 – Neatârnare – pe locul gândirii / 185 – SarsCoVPutin. Să continuăm să credem în vaccinuri! / 188 – Tabula rasa: Spațiul *offshore*, timpul *out of joint*, Cis-Siberia (O monstruoasă masă lungă, albă și goală) / 191 – Cu propriile arme în mâini: Sacrificiu, literatură, solidaritate, patriotism, adevăr / 194 – De-Numirea: Între scrâșnirea dinților și scrâșnirea dinților

(Război împotriva umanității omului) / 197 – Gazometru (De-Gazarea, metafizica gazului, cerul ideilor fixe) / 206 – Testul Putin, proba Ucraina (Exsudații) / 210 – Regresie, în căutarea purității: o autodetonare / 215 – Soldați ruși, fiți bărbați, redeveniți oameni! / 218 – Axa Putin: Ucraina e Palatul Élysée / 222 – Depeșe (de pe frontul gândirii) / 225 – Prizonieri de războaie. Dublul război, autoinvazia, continentul „fără calitate” / 227 – L.N.A. la război: Starea de dizgrație (1: Dublu-clic și minciună politică) / 228 – Noua *realpolitik*, Noua Europă (L.N.A. la război: Starea de dizgrație, 2) / 232

POST-FACTUM, POST-SCRIPTUM, POST-VERITAS.

Contradicția strategică, sau provocarea de adevăr în Ur-fascismul cuantic (Jurnalul unei întârzieri și al unei inerții) / 237

CINISM CONTRA CINISM, SPECTACOL CONTRA SPECTACOL: ECONOMIA SACRIFICIALĂ A ADEVĂRULUI (AZI)*

În noiembrie 2016, după victoria la prezidențialele americane a „saltimbancului” Donald Trump, victorie „surprinzătoare” și „neașteptată”, traumatică pentru foarte mulți – dar numai ca urmare a închiderii și a *orbirii* (în sens canettian), a neatenției și a autodistragerii, a delegării nu doar democratice, ci tehnologice, mai mult: *matematice* (ceea ce a făcut ca efectele „neutre”, în sens de an-umane, ale matematicilor tehnologice să se cumuleze, atingând/realizând un prag devastator, cu matematicile electorale: tehnică peste tehnică, algoritm peste algoritm, lume ideală împlinită) –, în special artiștii, oamenii scenei și ai ecranului, ai *spectacolului*, au demonstrat, încercând însă, de data aceasta, să impună nu un spectacol de divertisment dominant, ci un contra-spectacol politic (sau un spectacol contrapolitic) nutrind, însă, aceleași speranțe de supremație. Dar tocmai *tele-spectacolul*, altfel spus *inversarea panoptică* potrivit căreia supravegherea asimetrizantă nu-și mai are locul în centru, ci la periferie, făcuse ca victoria lui Trump să fie *ne-văzută*, grație imenselor zone de

* O primă versiune a acestui text a fost scrisă în 2016, înainte de pandemia de Covid-19 și de reaprinderea războaielor provocată de noua ascensiune a extremei drepte. Prime versiuni ale textelor care compun această carte au apărut, în diferite fluxuri devenite stocuri, în special în *Observator cultural* și pe platforma LiterNet, dar nu numai.

umbră și de uitare socială, de „codru” social, pe care mandatarea tehnologică și orbirea civică le creează, lăsându-le să apară și să crească: „codrul” și „câmpia” contra „junglei” urbane.

În tot acest cor de reacții mai mult sau mai puțin conformiste și „gramaticalizate”, dar mai cu seamă de spaimă, abia apoi de revoltă (și poate deja de *revoltă împotriva sieși*, ca la Brexit: „Doamne, ce-am făcut, ce-am lăsat să se facă?!”), a existat una ceva mai discretă și care i-a nedumerit pe mulți, riscând să treacă neobservată: aceea a lui Yoko Ono, veche campioană a artei performative. Aceasta a postat pe pagina ei de Facebook ceva care nu este nici măcar un film, un video, acolo, așa cum face tot omul azi, ci doar o scurtă înregistrare audio. Care, în plus – adică, aici, în minus –, nu este un discurs, o propoziție, un mesaj, ceva legat și articulat, *log-ic*, „logal”, ci un fel de urlet, de scâncet, și acela însă – din nou în plus/minus – prea puțin uman, adică alb, masculin și adult, ci mai degrabă – cel mult – de *copil* și de *animal*: rănit, maltratat, întărâtat.

Reacția lui Yoko Ono nu va face, probabil, carieră „în mainstream” (de mult autodistructiv) tocmai pentru că nu este un mesaj care să *comunică articulat* (și care să fie, în plus, pe gustul și conform normelor de *corectitudine stilistică* ale epocii, explicit, transparent, „narativ”: cine nu se exprimă „corect stilistic” nu se aude, rămâne/devine zgomot pe care extraordinara redundanță culturală îl acoperă/elimină *automat*), dar *spune arătând*. Reacția lui Yoko Ono, cunoscută pentru urletele și țipetele ei muzicale încă de pe vremea când se înregistra, demuzicalizând muzica, alături de John Lennon, nu este nici măcar urletul apocaliptic, cu imens suflu whitmanian, panamerican, al lui Allen Ginsberg din *Howl*: reușește, altfel spus, să fie și un opus al acestei rude foarte apropiate, intime, a sa, din chiar sânul artei. Reacția lui Yoko Ono nu este nimic – sau este (un) nimic, afirmă drepturile „nimicului”. Reacția lui Yoko Ono exprimă *contraregresia tactică*, este, altfel spus, un gest suprem, ultim *cinic*. Adică un gest suprem, ultim (prim) *artistic*.

Ambivalent critic, acest gest, această sonorizare fără fonare denunță, *pe de o parte*, dezumanizarea regresivă a politicii, îi pune

în față lui Trump oglinda reductiv-hiperbolică a propriei sale politici, care tratează toate ipostazele alterității descalificându-le ontologic, adică „animalizându-le”, și, *pe de altă parte*, își asumă crud-ironic această postură dezumanizantă, această reducere animalică, și o „sublimează”, adică o afirmă expunând-o, transformând-o în stindard de luptă. Să ne asumăm, altfel spus, minoratul și să-l utilizăm ca atare. Dacă limbajul legat, logic, comunicațional, suprem(atist)-uman, a ajuns să se degradeze degradând omul, atunci dezumanizarea, animalizarea trebuie pozitivată, „răsturnată”, „întoarsă” (împotriva ei înseși, în primul rând) asemenea unei arme și transformată în redută de rezistență și refugiu de atac.

În *circul* politicii și, în general, al vieții publice, împotriva logosului saltimbanc, ucigător clovnesc (pentru că reificat, tehnicizat, devenit *teatru de marionete*) – acrobații, contorsioniștii, înghițitorii de săbii și îmblânzitorii de fiare se reunesc tactic, în regim de urgență, în figura subumană, suprem-ultim cinică, a *artistului-animal*.

Cinismul, cu dualitatea lui autodevoratoare care îl desparte în cinism antic (sau cinism filosofic) și cinism modern, împărtășește, la un grad mult mai acut și mai general însă, același destin cu al *pragmatismului*, creație americană, așa cum îl analizează Gilles Deleuze (în „Bartleby, ou la formule”, *Critique et clinique*, Paris: Minuit, 1993, de pildă, dar nu numai): de la o filosofie a acțiunii etice prin „machete”, prin „semne interpretante”, cu capacități preventive de simulare tocmai pentru a nu fi „transpuse” definitiv, monumentalizate ucigător în realitate, la perversiunea așa-zisului pragmatism al afacerilor: toată istoria (fiiței) Americii este cuprinsă aici, în această „răsucire”, în această „întoarcere” contra sieși (la fel ca, pe alt plan, tragica „splitare” a *pragmatismului*, devenit vrăjmaș sieși, propriul său contrariu).

*

Ultimul Foucault, altfel spus cursul *Curajul adevărului* (*Le Courage de la vérité. Le gouvernement de soi et des autres II. Cours au Collège de France, 1984*, ediție îngrijită de Frédéric Gros, Gallimard-Seuil,

2009; traducere de Bogdan Ghiu, Idea Design & Print, 2017), ținut cu până doar câteva luni înainte de moartea filosofului, survenită în iunie 1984, are o valoare inevitabilă, inerentă, de *testament*. Este, altfel spus, ultimul mare *toolbox* pe care ni l-a lăsat filosoful, cutie cu scule *deschisă* în toate sensurile acestui cuvânt: atât în sensul în care, așa cum preciza el încă din 1975 în legătură cu *A supraveghea și a pedepsi*, oricine poate veni și lua conceptele sau analizele, „uneltele” de care are nevoie, adică poate să *decontextualizeze* a-sistemic, dar cu o condiție: să *folosească* „sculele” astfel preluate pentru a *demonta*, adică, tocmai, pentru a de-„sistemaliza” falsele sistematicități, sistematizările factice, pur performative, contingentele ridicate la rangul de normă potrivit schemei „dublării” empirico-transcendentale (pe care Derrida, de exemplu, o va studia/denumi omologic prin schema „diferenței [ontico-]ontologice” de la Heidegger); cât și în sensul neterminării, al neîncheierii analizei istorice, care ar fi trebuit să fie continuată cu devierile-deveniri creștine (martirice) ale cinismului antic.

După părerea mea însă, analiza lui Foucault nu este neîncheiată. Altfel spus, nu avem, *în esență*, ce regreta, nu am pierdut nimic. Trebuie, dimpotrivă, să ne felicităm că Foucault s-a grăbit, și-a dat, poate, peste cap cursul cursurilor de la Collège de France din dorința de a apuca să se ocupe de cinism, a cărui istorie este, tocmai, neîncheiată (interminabilă) tocmai pentru că, istoric, cinismul a devenit un fel de figură warburgiană reminiscentă, „supraviețuitoare” în locuri marginale și, uneori, chiar „decorative”, în „faldurile” câte unei exprimări publice – așa cum s-a întâmplat și cu urletul-scâncet al lui Yoko Ono, cinic dez-articulat: politică „animalizată” și infantiliza(n)tă, preluare și întoarcere-împotriva a unei condiții (presupus) degradante impuse.

Numai cinismul poate învinge cinismul. Iar cinismul trebuie, *ca întotdeauna*, extras și întors împotriva lui însuși: e un sport de luptă corp la corp, reface lupta corp-la-corp acolo unde aceasta tinde să se protezeze și să se dematerializeze, să devină, mai mult, fobic-sanitarizată (fără contact) și pur preventivă (adică

„transcendentală”), incapacitantă, debilitantă (excluzând tocmai lupta ca atare, făcând-o imposibilă: metarăzboi). În câmpul dematerializării, cinismul readuce *întotdeauna* corpul. Or, cinismul, ca resurse, este întotdeauna *dat*: el luptă cu armele inamicului, pe care și le reappropriază dat fiind că sunt, de fapt, creațiile lui, așa cum se întâmplă în cazul *mașinilor de război* analizate de Deleuze-Guattari în *Mii de platouri*: capturate de stat de la no-mazi – mai exact: constituite, așezate-sedentarizate, formalizate, codificate, rezolvate, soluționate *ca stat* („statul nu are o esență. Statul nu este un universal, nu este prin el însuși o sursă autonomă de putere. Statul nu este altceva decât efectul, profilul, decupajul mobil al unei permanente etatizări, sau al unei serii de permanente etatizări”, M. Foucault, *Nașterea biopoliticii. Cursuri ținute la Collège de France (1978-1979)*, cursul din 31 ianuarie 1979, ediție îngrijită de Michel Senellart sub îndrumarea lui François Ewald și Alessandro Fontana, traducere de Bogdan Ghiu, Idea Design & Print, 2007, p. 77), acestea ar trebui recucerite și reîntoarse împotriva într-o supremă răsucire hiperdialectică infinită. Tocmai acesta este cinismul, așa cum apare el analizat, adică *instrumentalizat conceptual-politic* de Foucault.

Potrivit analizei „înarmante” a „ultimului” Foucault, istoric, cinismul a fost dublu expropriat (trădat, vândut): atât de filosofie, cât și de creștinism, atât instituția filosofiei, cât și Biserica edificându-se pe spinarea și prin exproprierea (metamorfizarea) cinismului. Cinismul nu a dispărut așadar, ci continuă să existe „în natură”, ca „decor” transfigurat: „camuflat” în/ca filosofie, în/ca biserică, în/ca politică, ca, tocmai, *resursă* invizibilă, deși neascunsă, aflată la îndemână, *toolbox* latent, imanent.

Or, cum poate fi reactualizat (devirtualizat), reappropriat (sau „expropriat”, cum spunea Derrida) azi cinismul din „mediul ambiant”, altfel spus, cum poate fi recuperat, „decantat” cinismul critic-afirmativ din cinismul dezarmant – cinismul din cinism? Tocmai, iar acesta e un punct decisiv: cinismul nu poate „renaște” decât din cinism, din opusul său, din dublul său antagonic, din

dușmanul său permanent, din propria sa *devenire*, *metamorfoză* și *replică* (kynismul se istorizează întotdeauna ca un cinism). Numai din cinismul dominant și obiectivant actual (cinism devenit poate fi recuperat „kinismul” dominat și subiectivant, altfel spus acțiunea critic-performativă curativă, *pedagogia publică* regresiv *transdiscursivă*). Numai din cinismul reactiv și reacționar al politicii și al afacerilor se poate reface, prin „întoarcere” (inversare, răsturnare) și dramatizare spectaculară, cinismul cu adevărat filosofic, eliberator, progresist.

Căci, așa cum trebuie să ne amintim, la Foucault discuția despre cinism intervine, ca punct nodal, pe fondul discuției supratematice a relației dintre *subiectivitate* și *adevăr*, a constituirii *corelative* a subiectului și a adevărului (împotriva adevărului-obiectivare filosofico-științifică), a ceea ce am putea numi, reunificat, *subiecti-veritate*.

*

Strict contemporan, legătura dintre cinism și adevăr este pusă de așa-numita „corectitudine politică”, ținta de azi a tuturor recuperărilor regresive conservatoare care, din insulare, au devenit continent, lumea însăși. O dată în plus, istoric vorbind, *negaționistii* de tot felul – care sunt un popor, fac cât un popor, de la vlădică până la opincă, au și elite, și mase –, adică cei care, neputând spune deschis că Revoluția Franceză *nu trebuie să fi avut loc* (aceasta este contorsionarea schemei lor de gândire) sau, mai ales, că Holocaustul n-a avut loc (sau nu contează atât cât se spune), spun, în schimb, prin sinecdocă, delegat, deplasat (în sens psihanalitic), dar tot mai apăsător și urlat, că încălzirea climatică nu are loc, că corectitudinea politică nu trebuie să aibă loc, că nici democratizarea drepturilor și, pe scurt, democrația nu ar fi trebuit să aibă loc. Speră, la fel ca în cazul lui Hitler, că au găsit un clovn, un nebun atât de nebun și de temerar „incorect”, un *killer* care să le facă treburile murdare, adică să transpună negaționismul generalizat în program politic. Cei care nu se auzeau până acum

asta sperau de la Trump, și ricanau în taină. Logica lor este aceeași cu a celor pe care ei îi urăsc și de care ar vrea „curățată” societatea: este logica *supradozei*, potrivit căreia papilele (căci ei sunt niște fini degustători ai istoriei, cultura pentru ei e gastronomie a spiritului), arse, bătucite cu Bush sau, la noi, cu Bănescu, trebuie supraexcitate, surescitate cu de-alde Trump, până la sângerare masochistă, însoțită, evident, de chicotit superior.

Cei care, tot mai mulți, în coruri tot mai vaste, contestă corectitudinea politică, o fac, spun ei, în numele adevărului, mai mult, al dreptului democratic la opinie, și chiar mai mult încă – mai radical, mai fundamental, adică mai rădăcinos și mai bazal –, în numele *libertății de expresie*. Corectitudinea politică este percepută și denunțată ca opunându-se adevărului, ca un fel de voință de a rescrie istoria. Opinia publică se *fascizează*, așadar, din dragoste de adevăr, pentru că nu poate să spună adevărul, pentru că adevărul, adică exprimarea lui, ar fi obstrucționată prin politicile artificiale, profund ipocrite, ale „corectitudinii politice”. Fasciștii își reclamă, așadar, dreptul la *parrêsia*: sunt restauratorii adevărului (dar, așa cum vom vedea, doar ai adevărului *despre* ceilalți, adică *împotriva* cuiva). Adevărul trebuie *reinstuit*, deci, pentru început, *respus*, *reafirmat*. Corectitudinea politică a impus false adevăruri, adevăruri „făcute, nu născute”, altfel spus construite, artificiale, deci pozitiv deconstructive: un fel de *politețe* neavenită și periculoasă, ipocrită ca orice cod de conviețuire, pe care este de datoria lor, a deținătorilor adevărului, care duc o luptă de rezistență întru adevăr, să-l conteste și să-l elimine din viața publică. Într-o perceptibilă, sper, „îngânare” *indirect liberă*, cam aceasta ar fi actualitatea lumii: adevărul revine, este repus în drepturi prin re-afirmarea lui publică. Prea și-au luat-o devianții și, în general, marginalii și diferiții, „ciudații”, în cap. *Enough is enough!*

Foucault a analizat, totodată, și critica, la fel de antică, conaturală cinismului, a acestei pervertiri a parresiei în atac la persoană și în descalificări categoriale de „ontologie politică”. Ne aflăm, încă o dată, într-o situație de *cinism-contra-cinism*, în care miza

„instrumentală”, „procedurală” o constituie *adevăru*l și spunerea lui: dreptul la adevăr, în condițiile în care „corectitudinea politică” ar fi impus contraadevăruri nenaturale, ba chiar „împotriva firii”, care trebuie, prin urmare, negate și distruse printr-o parresie restaurativă, printr-o politică de „înapoiere la argument”.

*

Or, încă o dată, ce anume distinge, ce anume poate discrimina critic în sânul *intrapolemic* al cinismului, cum putem deosebi, decanta cinismul de (din) cinism, cum putem „întoarce” (printr-un verb simplu, dar greu, totuși, de tradus, în *Curajul adevărului* Foucault identifică operațiunea de bază, dramatizantă, a cinicului prin verbul *retourner*) cinismul secund, derivat, împotriva lui însuși pentru a extrage cinismul afirmativ din cinism, recucerindu-i, altfel spus, virulența politico-filosofică? Ce anume, altfel spus, face azi diferența dintre cinismul artistico-filosofic al lui Yoko Ono și cinismul economico-politic al lui Donald Trump & Co. (Donald Trump Trust: *In Trump We Trust*)? Ce deosebește, azi, urletul de strigăt, țipătul de scâncet, cinismul (reacționar-dominant) de cinismul (progresist-dominat)?

*Diracți*a adevărului. La Trump și la adversarii corectitudinii politice, adevărul este întotdeauna o armă îndreptată împotriva celorlalți, adevărul este spus întotdeauna despre ceilalți, despre alții, eu-l nu este niciodată expus operațiunii de adevăr, dezvăluirii (contra-) veritative, nu face – la propriu – obiectul voinței de a cunoaște sau al dorinței de adevăr. *Exo-veritativ* sau *alter-veridicțional* (hetero-veridicțional), adevărul trebuie restabilit întotdeauna, prin acte de *parrêsia* îndreptate exclusiv împotriva celorlalți: acesta este cinismul secund, cinismul cinic.

Cinismul „kynic”, sau protocinismul critic, nu este niciodată îndreptat doar sau direct, simplu, împotriva celorlalți: ca instrument sau ca armă a adevărului, cinicul în primul rând *se expune pe sine*, depreciindu-se (cel puțin) prin faptul că se „dă în spectacol”, că riscă să devină – ca azi – doar spectacol indistinct, dizolvându-se

anonim și confuz în spectacolul dezbrăcării generalizate. Adevărul cinicului dominat e *sacrificial*, adică presupune o *dublă mișcare*. Adevărului cinicului dominant (sau cu veleități de dominație) este simplu și nu-l vizează pe emițător.

A-l denuda (în sensul controversatului concept de „viață nudă” – ca zonă de nondrept – al lui Agamben) exclusiv pe celălalt este operațiunea *cinismului reacționar* (în sens literal: care caută înapoi, care vizează o restaurație). A-i critica performativ-curativ (pedagogic) pe ceilalți, dar numai prin intermediul unei *reducții* și *denudări sacrificiale de sine însuși*, este operațiunea mediată, complexă, a *cinismului progresist* (în sensul în care vizează progresul moral al omenirii). Primul (istoric, al doilea) cinism este polițienesc și țintește linșajul. Al doilea cinism (adică primul) e „sălbatic”, „barbar”, „subuman”, „animalic”. Primul e pragmatic în sensul falsificatului (contra)pragmatism al afacerilor, care îi vizează întotdeauna pe ceilalți prin soluții imediat „finale”. Al doilea cinism e pragmatic în sensul semio-pragmatismului filosofic (Peirce-Dewey), în cazul lui subiectul luându-se pe sine însuși ca obiect, destinatarii nefiind propriu-zis obiectivați victimizator, ci doar „atînși”, vizați indirect, nu luați la țintă. Cinismul politic reacționar dominant e tranzitiv și balistic, cinismul dominat filosofic, *adică* artistic (transverbal), e reflexiv și (deci) *refractiv*, nu vizându-i direct pe ceilalți, ci doar *răsfrângându-se* performativ asupra lor prin intermediul gestului autoreflexiv de *subiectivare sacrificială* al performerului cinic. Fiarelor numai animalul le poate răspunde – transverbal, evident.

„Dezvăluindu-se pe sine, violent până la «inimă», printr-un gest ce prelungește exhibiționismul dincolo de sacrificiu, poetul nu se dezvăluie doar pe el însuși, ci dezbracă, provocator, lumea, după ce o provocase invers, prin secret, paradă, cult supradimensionat, impenetrabil, al aparențelor, ca dandy. Asemenea războinicilor atacând goi, Baudelaire practică aici o violență a nudității, a purității împotriva «veșmintelor» (convențiilor) sociale ca semn al căderii și al păcatului. Dar dezbrăcarea-dezvelire-despuiere a lumii este și o imolare, până la «arderea de tot», apocaliptică, și a lumii, și a